

Sygn. akt II C 1600/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Mariusz Metera

Protokolant: Wiktoria Szewczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 marca 2020 r. w Warszawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

Sygn. akt II C 1600/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 marca 2020 roku

Powód J. P. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie domagając się: 1) zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 106.098 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 2) zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 3) zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie referendarz sądowy w dniu 29 września 2015 roku w sprawie II Co 1599/15 nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu przeciwko powodowi. W oparciu o tytuł wykonawczy wydany we wskazanej sprawie wierzyciel wyegzekwował od powoda kwotę 106.098 zł. Następnie, na skutek skargi powoda na orzeczenie referendarza sądowego, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie wydał w dniu 30 listopada 2015 roku postanowienie, na mocy którego zmienił postanowienie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku i oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności. W ocenie powoda, orzeczenie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku zostało wydane niezgodnie z prawem w oparciu o rażąco błędną wykładnię przepisów prawa i doprowadziło do wyrządzenia powodowi szkody polegającej na wyegzekwowaniu od niego kwoty 106.098 zł. Wydane przez referendarza sądowego wadliwe orzeczenie wywołało u powoda ogromny stres, poczucie bezradności. Powód musiał udać się zarówno do organów sądu, jak też do komornika z prośbą o podjęcie szybko działań by nie doszło do powstania u powoda szkody przez błędne orzeczenie referendarza sądowego. Mimo tego szkoda wystąpiła. Zdaniem powoda, krzywdy których wówczas doznał zrekompensowałaby kwota 5.000 zł z tytułu zadośćuczynienia.

Pozwany Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że nie zostały spełnione przesłanki do uwzględnienia roszczenia odszkodowawczego powoda. Brak było bezprawności w działaniu referendarza sądowego, albowiem nie doszło do wydania orzeczenia niezgodnego z prawem, jak też nie powstała szkoda u powoda na skutek wydania orzeczenia przez referendarza sądowego oraz brak jest związku przyczynowego między ewentualną szkodą a orzeczeniem. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia roszczeń powoda.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2014 roku został sporządzony przed notariuszem K. P., za Rep. A numer (...) akt notarialny stanowiący oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. Stawający do aktu J. P. oświadczył, że w dniu 14 maja 2014 roku zawarł z T. B. umowę pożyczki, na mocy której T. B. udzieliła mu pożyczki w wysokości 100.000 zł. Dodał, że oprocentowanie pożyczki wynosiło 3% w skali roku, zwrot pożyczki miał nastąpić w terminie do 31 grudnia 2014 roku bez wezwania na wskazany w akcie notarialnym rachunek bankowy, zaś brak spłaty pożyczki w wyznaczonym terminie będzie uprawniał wierzyciela do naliczania odsetek ustawowym za opóźnienie.

W związku z zawartą umową pożyczki, J. P. złożył przed notariuszem oświadczenie, że co do obowiązku zapłaty wynikającego z umowy pożyczki z dnia 14 maja 2014 roku zawartej z T. B., to jest obowiązku zwrotu opisanej wyżej pożyczki wraz z oprocentowaniem oraz odsetek za opóźnienie poddaje się egzekucji na rzecz T. B. wprost z aktu notarialnego w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty 106.000 zł. W akcie wskazano, że wierzyciel będzie mógł wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności w terminie do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś zdarzeniem, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jest pisemne wezwanie do zapłaty przesłane za pomocą Poczty Polskiej listem poleconym na adres J. P. wskazany w akcie notarialnym (al. (...), (...) W.), jednak nie wcześniej niż 1 stycznia 2015 roku. Notariusz pouczył stawającego o treści art. 777 § 1 pkt 5, 786 § 1, 787 i 840 k.p.c.

(akt notarialny – k. 3 akt Km 2608/15)

J. P. w wyznaczonym terminie nie wypełnił obowiązku zapłaty wynikającego z umowy pożyczki z dnia 14 maja 2014 roku zawartej z T. B..

W dniu 2 marca 2015 roku, T. B. złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności opisanemu wyżej aktowi notarialnemu z dnia 14 maja 2014 roku przeciwko J. P. co do kwoty 106.000 zł. Do wniosku dołączyła akt notarialny z dnia 14 maja 2014 roku.

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 roku, wydanym w sprawie II Co 512/15, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie oddalił wskazany wniosek. W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że „wierzycielka nie wykazała jednak, że ziszcilo się zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku przez dłużnika, tj. pisemne wezwanie dłużnika do zapłaty wysłane listem poleconym. Stosownie do treści art. 786 § 1 k.p.c., okoliczność tę powinna bowiem wykazać oryginałem dokumentu lub jego uwierzytelnionym w odpowiedni sposób odpisem (notarialnym lub przez profesjonalnego pełnomocnika działającego w sprawie). (vide Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Adamczuk Andrzej, Manowska Małgorzata, Pruś Piotr, Radwan Marcin, Sieńko Małgorzata, Stefańska Ewa, LexPolinica, kom. do art. 786 k.p.c.) Tymczasem do wniosku nie załączono żadnych dokumentów na potwierdzenie tej okoliczności.”

Pismem z dnia 11 maja 2015 roku T. B. wezwała J. P. do zwrotu pożyczki w kwocie 100.000 zł wraz z należnymi odsetkami zwykłymi i odsetkami za opóźnienie. Pismo zostało własnoręcznie podpisane przez T. B. i wysłane listem poleconym na adres J. P. wskazany w akcie notarialnym z dnia 14 maja 2014 roku. T. B. dysponuje potwierdzeniem nadania przesyłki za pomocą Poczty Polskiej dnia 11 maja 2015 roku. Wezwanie do zwrotu pożyczki nie zostało odebrane przez J. P. mimo podwójnej awizacji dokonanej przez Poczta Polską i zostało zwrócone do nadawcy.

(pismo wraz z dowodem nadania i potwierdzeniem awizacji – k. 2-5, 18 akt II Co 1599/15)

W dniu 15 czerwca 2015 roku T. B. złożyła w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie ponowny wniosek o nadanie klauzuli wykonalności opisanemu wyżej aktowi notarialnemu z dnia 14 maja 2014 roku przeciwko J. P. co do kwoty 106.000 zł. Do wniosku dołączyła akt notarialny z dnia 14 maja 2014 roku oraz skierowane do dłużnika wezwanie do zwrotu pożyczki z dnia 11 maja 2015 roku wraz z dowodem jego nadania listem poleconym za pomocą Poczty Polskiej na adres J. P. wskazany w akcie notarialnym, jak również potwierdzenie przez Poczta Polską podwójnej awizacji przesyłki skierowanej do J. P..

Postanowieniem z dnia 29 września 2015 roku, wydanym w sprawie II Co 1599/15, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 14 maja 2014 roku Rep. (...) sporządzonemu przed notariuszem A. B. w prowadzonej przez nią kancelarii notarialnej przy ulicy (...) lok. (...) w W. na rzecz wierzyciela T. B. przeciwko dłużnikowi J. P. w zakresie § 2, co do obowiązku zapłaty kwoty 100.000 zł wraz z oprocentowaniem w wysokości 3% w skali roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zwrocie pożyczki w terminie do dnia 31 grudnia 2014 roku – z ograniczeniem egzekucji do kwoty 106.000 zł. Jednocześnie referendarz sądowy zasądził od J. P. na rzecz T. B. kwotę 50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że akt notarialny przedłożony przez wierzyciela spełnia wymogi tytułu egzekucyjnego, jak również, że spełnione zostały przesłanki zdarzenia, od którego uzależnione było wykonanie obowiązku oraz został przez wierzyciela zachowany termin, w ciągu którego wierzyciel miał prawo wystąpić z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności.

(dokumenty z kart 1-4, 24 akt II Co 512/15, dokumenty z kart 1-5, 18, 21-22 akt II Co 1599/15)

W dniu 4 listopada 2015 roku T. B. złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie K. K. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko J. P., domagając się wyegzekwowania od dłużnika należności głównej w kwocie 100.000 zł, odsetek zwykłych w kwocie 6.000 zł, odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty, jak również kosztów sądowych w wysokości 50 zł. Do wniosku załączyła tytuł wykonawczy uzyskany w sprawie II Co 1599/15 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie.

Pismami z dnia 5 listopada 2015 roku Komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji w sprawie Km 2608/15 i dokonanych zajęciach składników majątku dłużnika, w tym o zajęciu rachunku bankowego. O dokonanym zajęciu rachunku bankowego dłużnik dowiedział się w dniu 9 listopada 2015 roku. W dniu 10 listopada 2015 roku J. P. wniósł do Komornika o zawieszenie w trybie art. 799 § 2 k.p.c. postępowania egzekucyjnego w zakresie rachunku bankowego w (...) Bank S.A., jak też o zawieszenie postępowania egzekucyjnego w trybie art. 820³ k.p.c. Na rachunku bankowym dłużnika zajęto większość znajdujących się tam środków, a do jego swobodnej dyspozycji pozostało zaledwie kilka tysięcy złotych. Powód obawiał się wówczas o to, czy nie utraci płynności finansowej. Sytuacja wywołała u niego znaczny stres i konieczność pilnego podjęcia obrony swoich praw.

(dokumenty z kart 1-58 akt Km 2608/15, przesłuchanie powoda w charakterze strony – k. 98-99)

W dniu 10 listopada 2015 roku J. P. złożył w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie skargę na orzeczenie referendarza sądowego w postaci postanowienia z dnia 29 września 2015 roku o nadaniu klauzuli wykonalności wydanego w sprawie II Co 1599/15. W uzasadnieniu skargi wskazał, że „Nie byłoby w tym nic dziwnego gdyby nie fakt, iż powódka zataiła przed Sądem, że pozwany poinformował ją o zmianie adresu i w dacie skierowania do pozwanego wezwania do zapłaty, które warunkowała wystąpienie o nadanie klauzuli wykonalności nowy adres pozwanego był jej doskonale znany”. Jednocześnie w skardze dłużnik zawarł wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu zakończenia postępowania wywołanego skargą.

W dniach 12 listopada 2015 roku i 13 listopada 2015 roku J. P. zwracał się mailowo do Przewodniczącej II Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie o przyspieszenie działań mających na celu rozpoznanie wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego zawartego w skardze z dnia 10 listopada 2015 roku złożonej w sprawie II Co 1599/15.

W dniu 19 listopada 2015 roku wyegzekwowano z rachunku bankowego J. P. kwotę 116.769,52 zł na poczet należności w sprawie Km 2608/15.

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2015 roku, wydanym w sprawie Km 2608/15, Komornik ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji w sprawie na kwotę łączną 10.671,05 zł, obciążył nimi dłużnika i uznał, że koszty te zostały już zapłacone przez dłużnika.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2015 roku, wydanym w sprawie II Co 1599/15, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie po rozpoznaniu skargi J. P., postanowił zmienić postanowienie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku w ten sposób, że oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że skarga zasługiwała na uwzględnienie lecz z innych przyczyn niż wskazane w skardze. Sąd pominął badanie kwestii tego, czy wezwanie do zapłaty skierowane zostało do dłużnika na prawidłowy adres, zaś wskazał, że nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu nie było możliwe z tego powodu, że nie dołączono do wniosku dokumentu w formie wskazanej wprost w art. 786 k.p.c., czyli dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym, bowiem zdaniem Sądu, ani wezwanie do zapłaty z dnia 11 maja 2015 roku, ani potwierdzenie nadania przesyłki, ani też potwierdzenie odbioru przesyłki skierowane do dłużnika nie zostało sporządzone w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Postanowienie z dnia 30 listopada 2015 roku zostało doręczone J. P. w dniu 23 grudnia 2015 roku, zaś z jego treścią J. P. zapoznał się w dniu 7 grudnia 2015 roku kiedy zapoznawał się z aktami sprawy II Co 1599/15 w czytelni akt.

J. P. złożył skargę na czynność komornika sądowego w postaci postanowienia z dnia 24 listopada 2015 roku wydanego w sprawie Km 2608/15. Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie uwzględnił skargę i zmienił postanowienie Komornika z dnia 24 listopada 2015 roku w ten sposób, że kosztami postępowania egzekucyjnego w całości obciążył wierzyciela. Zażalenie wierzyciela na postanowienie z dnia 29 kwietnia 2016 roku zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 6 października 2016 roku wydanym w sprawie IV Cz 1835/16. W konsekwencji kwota 10.671,05 zł została przez Komornika zwrócona J. P. w dniu 25 października 2016 roku.

Przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie toczyło się postępowanie w sprawie II C 1224/15 o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci opisanego wyżej aktu notarialnego z dnia 14 maja 2014 roku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku, wydanym w sprawie II Co 1599/15, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, z powództwa J. P. przeciwko T. B.. Postępowanie zakończyło się prawomocnym zwrotem pozwu z uwagi na jego nieopłacenie, bowiem powód nie chciał popierać roszczenia z uwagi na wyegzekwowanie roszczeń w sprawie Km 2608/15.

(dokumenty z kart 27-42, 46-51, 56-59, 63-65 akt II Co 1599/15, dokument z karty 65, 72, 108 akt Km 2608/15, dokumenty z kart 1-3, 18-19, 86-88 akt II Co 2837/15 oraz dokumenty z kart 17-18 akt niniejszej sprawy, przesłuchanie stron ograniczone do przesłuchania powoda – k. 98-99)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w szczególności w oparciu o dowody z dokumentów załączonych przez strony do akt niniejszej sprawy, jak też w oparciu o wymienione wyżej dokumenty zgromadzone w aktach spraw dołączonych. Dowody te nie były kwestionowane przez żadną ze stron co do ich autentyczności. Są to przy tym głównie dokumenty urzędowe. Sąd przesłuchał także powoda w charakterze strony. Zasadniczo stan faktyczny w niniejszej sprawie nie był sporny między stronami, zaś strony spierały się co do oceny prawnej zaistniałych faktów i ich skutków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo należało oddalić w całości jako bezzasadne.

Powód dochodził swoich roszczeń wskazując, że zdarzeniem, które wyrządziło mu szkodę i krzywdę było wydanie przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie postanowienia z dnia

29 września 2015 roku, w sprawie II Co 1599/15, na mocy którego referendarz sądowy nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 14 maja 2014 roku Rep. (...)sporządzonemu przed notariuszem A. B. w prowadzonej przez nią kancelarii notarialnej przy ulicy (...) lok.(...) w W.. Celem uściślenia należy wskazać, iż w rzeczywistości akt notarialny z dnia 29 września 2015 roku został sporządzony przed notariuszem K. P., zaś w treść postanowienia referendarza sądowego wkradła się oczywista omyłka pisarska w rozumieniu art. 350 k.p.c.

Jako podstawę prawną żądania odszkodowawczego powód przywołał art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 417 k.c., zgodnie z którym niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej może być wydanie prawomocnego orzeczenia, zaś naprawienia szkody przez nie wyrządzonej można żądać po stwierdzeniu we właściwym trybie jego niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

W ocenie Sądu, w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie mamy do czynienia z orzeczeniem, które nie uzyskało statusu prawomocnego a jedynie podlegało wykonaniu jako natychmiast wykonalne, odpowiedzialność pozwanego rozważać należy na zasadzie ogólnej z art. 417 § 1 k.c. i w taki zakresie należy rozpatrywać poniższe rozważania Sądu. Dla jasności Sąd wskazuje, że rozważając roszczenie powoda wprost tylko z art. 417¹ § 2 k.c. podlega ono oddaleniu już tylko z tej przyczyny, iż w sprawie II Co 1599/15 nie wydano prawomocnego orzeczenia. Poniższe rozważania dotyczyć będą przyjęcia jako podstawy roszczeń powoda art. 417 § 1 k.c.

Na względzie należy mieć to, że sam fakt wydania nieprawomocnego orzeczenia, które uległo zmianie na skutek wniesionego środka odwoławczego, nie uzasadnia przyjęcia bezprawności po stronie Skarbu Państwa. Niezgodne z prawem działanie Skarbu Państwa na skutek wydania nieprawomocnego orzeczenia może zachodzić tylko wyjątkowo, gdy orzeczenie w sposób rażący narusza prawo (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 marca 2015 roku wydany w sprawie VI ACa 582/14).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za orzeczenie niezgodne z prawem uznaje się orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającym różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a więc stanowiące „oczywistą i rażącą obrazę prawa” (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 oraz z dnia 4 grudnia 2013 r., II BP 6/13). Wadliwość orzeczenia powinna być oczywista i nie wymagać głębszej analizy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CNP 79/05).

Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa w niniejszej sprawie warunkowana jest zatem wykazaniem przez powoda (zgodnie z art. 6 k.c.) przesłanek odpowiedzialności w postaci: 1) zaistnienia zdarzenia powodującego szkodę czyli wydania orzeczenia w sposób oczywisty niezgodnego z prawem, to jest stanowiącego „oczywistą i rażącą obrazę prawa”, 2) szkody, 3) adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą.

Dla odpowiedzialności pozwanego nie jest wymagane zatem stwierdzenie zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. we właściwym trybie niezgodności orzeczenia z prawem, czyli w drodze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.). Należy przy tym zastrzec, że w postępowaniu egzekucyjnym skarga taka nie przysługuje (art. 767⁴ § 3 k.p.c.).

To w niniejszej sprawie należy ocenić, czy postanowienie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku, wydane w sprawie II Co 1599/15 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, było wydane w sposób oczywisty niezgodnie z prawem.

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że w postępowaniu klauzulowym należy zasadniczo ustalić dwie kwestie: czy istnieje tytuł egzekucyjny i czy świadczenie w nim wymienione nadaje się do wykonania w drodze egzekucji. Czasem konieczne jest także ustalenie innych okoliczności wymaganych przepisami, w szczególności wymienionych w art. 786 § 1 k.p.c. W postępowaniu klauzulowym najczęściej organ je prowadzący (sąd bądź referendarz sądowy) dysponuje stanowiskiem

jednej tylko strony, czyli wierzyciela i opiera się na dokumentach przez wierzyciela dostarczonych. Rozpoznanie wniosku następuje na posiedzeniu niejawnym.

Zwrócić należy uwagę na to, że w skardze na orzeczenie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku powód powoływał się jedynie na wysłanie do niego wezwania na niewłaściwy adres, zaś nie kwestionował w żaden sposób formy dokumentów przedłożonych do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. W dacie rozpoznawania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności referendarz sądowy nie dysponował innym adresem dłużnika niż adres wskazany we wniosku o nadanie klauzuli wykonalności pokrywający się z adresem wskazanym w akcie notarialnym. Nie miał podstaw do kwestionowania prawidłowości tego adresu, zatem w tym zakresie nie popełnił żadnego błędu. Sąd rozpoznający skargę do tej okoliczności także się nie odnosił i nie zarzucał wadliwości orzeczenia referendarza sądowego w tym zakresie.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 listopada 2015 roku, którym zmieniono orzeczenie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku, wskazano, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności powinien zostać oddalony przez referendarza sądowego gdyż nie dołączono do wniosku dokumentu w formie wskazanej wprost w art. 786 k.p.c. Następnie Sąd Rejonowy doprecyzował, że powinien być to dokument urzędowy lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym, bowiem zdaniem tegoż Sądu ani wezwanie do zapłaty z dnia 11 maja 2015 roku, ani potwierdzenie nadania przesyłki, ani też potwierdzenie odbioru przesyłki skierowane do dłużnika nie zostało sporządzone w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie należy odpowiedzieć na pytanie, czy dopuszczalne i możliwe do zaakceptowania są zaprezentowane przez referendarza sądowego wykładnia i sposób zastosowania art. 786 § 1 k.p.c. w sprawie II Co 1599/15 a jeśli nie, to czy błędna wykładnia i zastosowanie przepisu są na tyle oczywiste, że stanowią „oczywistą i rażącą obrazę prawa”.

Z aktu notarialnego z dnia 14 maja 2014 roku wynika, że zdarzeniem, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku jest pisemne wezwanie do zapłaty przesłane za pomocą Poczty Polskiej listem poleconym Panu J. P. na adres wskazany w komparycji aktu, nie wcześniej niż 1 stycznia 2015 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego, zbyt rygorystyczne jest wymaganie od wierzyciela w takiej sytuacji by zarówno wezwanie do zapłaty z dnia 11 maja 2015 roku, jak też potwierdzenie nadania przesyłki oraz potwierdzenie odbioru przesyłki skierowane do dłużnika zostało sporządzone w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym, tak jak domagał się tego Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie rozpoznający skargę powoda.

Po pierwsze, zwrócić trzeba uwagę, że akt notarialny nie wymagał by do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności dołączono zwrotne potwierdzenie odbioru, lecz wymagał jedynie wezwania do zapłaty przesłanego listem poleconym.

Po drugie, do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wierzyciel dołączył dowód nadania listem poleconym za pomocą Poczty Polskiej pisemnego wezwania do zapłaty na adres dłużnika. Dowód nadania został złożony w oryginale oraz wezwanie do zapłaty zostało złożone w oryginale (bowiem dłużnik go nie odebrał i awizowane wróciło do nadawcy).

Jak trafnie wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 czerwca 2019 roku, sygn. akt I SA/Łd 140/18, LEX nr 2691326, potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej lub przekazu pocztowego wydane przez placówkę pocztową operatora wyznaczonego ma moc dokumentu urzędowego - art. 17 ustawy Prawo pocztowe.

Z powyższego wynika, że nie miał racji Sąd Rejonowy, uznając, że do wniosku nie dołączono dokumentu urzędowego potwierdzającego nadanie listu poleconego, albowiem dokumentem urzędowym było załączone do wniosku potwierdzenie nadania wydane przez Poczta Polska.

W dalszej części należy wskazać, że sporne jest, czy do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności powinno zostać dołączone wezwanie do zapłaty w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Wezwanie do zapłaty skierowane od wierzyciela będącego osobą prywatną do dłużnika z istoty swej jej dokumentem prywatnym. Niecelowe i nieracjonalne wydaje się by wezwanie to zostało przed wysłaniem urzędowo poświadczone w zakresie podpisu i dopiero następnie wysłane. Gdyby ono zostało wysłane i odebrane przez dłużnika to wierzyciel nie dysponowałby tym dokumentem i nie mógłby go załączyć do wniosku. Nieracjonalne wydaje się by musiał w takiej sytuacji dodatkowo zabezpieczyć się przez sporządzenie urzędowego odpisu wezwania do zapłaty zawierającego urzędowe poświadczenie podpisu, co generowałoby dodatkowe koszty i czynności. Nie jest to także spotykane w praktyce sądowej.

Ponadto, w ocenie Sądu Okręgowego, zapis aktu notarialnego sugeruje raczej, że wierzyciel do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności załączył potwierdzenie nadania listem poleconym wezwania do zapłaty oraz kopię tego wezwania. W razie sporu dłużnik byłby w stanie przedstawić oryginał wezwania, które otrzymał. Wymaganie oryginału takiego wezwania, czy poświadczonej notarialnie jego kopii jest już znacznym rygorem, możliwym do zaakceptowania. Taką interpretację art. 786 § 1 k.p.c. zaprezentował referendarz sądowy w sprawie II Co 512/15 oddalając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, przytaczając przy tym pogląd doktryny w tym zakresie w jednym z komentarzy do art. 786 k.p.c. Zwrócić należy uwagę, że kierując się tym poglądem referendarza sądowego, wierzyciel załączył do kolejnego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności potwierdzenie nadania listem poleconym wezwania do zapłaty, jak też oryginał tego wezwania. Trudno zatem wymagać od wierzyciela czegoś więcej do nadania klauzuli wykonalności skoro kierował się wytycznymi zawartymi w postanowieniu wydanym w sprawie II Co 512/15. Jak wynika z treści postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie wydanego w dniu 30 listopada 2015 roku w sprawie II Co 1599/15, zdarzają się również inne interpretacje art. 786 k.p.c., jednak nie oznacza to, że wykładnia i zastosowanie tego artykułu przez referendarza sądowego były błędne.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie II Co 1599/15 referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie przyjął jedną z dopuszczalnych wykładni przepisu art. 786 § 1 k.p.c. i następnie w sposób dopuszczalny zastosował ten przepis, nadając klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu. Nawet gdyby uznać, że jego wykładnia nie była prawidłowo i zastosował on w sposób wadliwy art. 786 § 1 k.p.c., to i tak nie można uznać, że uczynił to w sposób oczywiście błędny, z rażącym naruszeniem prawa. Przypomnieć trzeba, że z uzasadnienia orzeczenia referendarza sądowego wydanego w sprawie II Co 512/15 wynika, że także ten referendarz nadałby klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu gdyby dostarczono mu oryginał wezwania do zapłaty. Świadczy to o pewnym kierunku wykładni przyjętym w danym sądzie przez co najmniej dwóch referendarzy sądowych.

Takie stwierdzenie oznacza, że nie można uznać, iż orzeczenie referendarza sądowego z dnia 29 września 2015 roku, wydane w sprawie II Co 1599/15, zostało wydane w sposób oczywisty niezgodnie z prawem. Nie została zatem spełniona podstawowa przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w postaci zdarzenia wywołującego szkodę jakim powinno być niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej.

W dalszej kolejności uznać trzeba, że nie została spełniona także druga przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w postaci wyrządzenia powodowi szkody. W zakresie szkody majątkowej za szkodę uznaje się bowiem uszczerbek w majątku jaki doznał poszkodowany w postaci straty lub utraconych korzyści (art. 361 § 2 k.c.), zaś w zakresie szkody niemajątkowej – krzywdy doznane w dobrach osobistych uprawnionego.

Tymczasem w niniejszej sprawie powód wskazuje, iż na skutek orzeczenia referendarza sądowego wierzyciel zgodnie z prawem wyegzekwował od powoda wierzytelność, która nie została dotychczas zakwestionowana i była wymagalna. Jak wynika bowiem z przedmiotowego aktu notarialnego powód pożyczył od T. B. kwotę 100.000 zł. W umowie pożyczki zastrzeżono odsetki zwykłe w wysokości 3% w skali roku, jak również odsetki ustawowe za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi spłaty pożyczki. Termin płatności ustalono na dzień 31 grudnia 2014 roku. Skoro powód nie kwestionował, że nie spłacił dotychczas pożyczki wraz z odsetkami, to niewątpliwie kwota 106.000 zł w dacie jej wyegzekwowania przez Komornika była kwotą należną T. B.. Powód wskazuje, że dotychczas nie wytoczył żadnego powództwa przeciwko T. B. czy to o zwrot kwoty bezzasadnie wyegzekwowanej, czy to o ustalenie nieistnienia

zobowiązania, czy o stwierdzenie nieważności umowy pożyczki. Brak jest szkody w majątku powoda, gdy doszło do spełnienia przez niego ważnego zobowiązania. Majątek powoda nie poniósł straty w tym zakresie, bo istniał wymagalny dług, który został zaspokojony. Jeśli dług nie istniał lub został wcześniej zniweczony zapłatą, to powodowi przysługuje roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia.

Podobnie uznać należy, że powód nie wykazał, by doznał szkody niemajątkowej, która uzasadniałaby przyznane mu zadośćuczynienia w kwocie 5.000 zł. Powód nie wykazał zaistnienia zdarzenia wymaganego do odpowiedzialności z art. 417 k.c. Nie wykazał także by doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia uprawniającego go do zadośćuczynienia w trybie art. 445 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 444 k.c., jak też by doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w rozumieniu art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Sam fakt, że powód musiał podejmować pilnie czynności celem obrony swoich interesów co wywołało u niego stres nie oznacza, że doznał krzywd uprawniających go do zadośćuczynienia. Nie wskazał nawet jakie dobra osobiste miałyby zostać naruszone. Powód nie wykazał także by ewentualne naruszenie dóbr osobistych nastąpiło bezprawnie, gdyż jak wskazano wyżej orzeczenie referendarza sądowego nie było w ocenie tut. Sądu niezgodne z prawem.

Podobnie, w ocenie Sądu Okręgowego nie została spełniona przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w postaci adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą. Skoro wierzytelność T. B. była wymagalna i wierzyciel czynił starania mające na celu jej wyegzekwowanie, to nawet gdyby oddalono wniosek o nadanie klauzuli wykonalności miałyby możliwość złożenia kolejnego wniosku z załączonymi wymaganymi dokumentami albowiem miała jeszcze zachowany termin na jego złożenie. Mogła też wystąpić o zapłatę w trybie procesu.

W konsekwencji uznać należy, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa wymaganych do uwzględnienia jego roszczeń o zapłatę, tak odnoszących się do rekompensaty szkody majątkowej, jak i niemajątkowej. Powództwo należało zatem oddalić.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c., zgodnie z zasadą słuszności. Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego albowiem powód w niniejszej sprawie nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaś okoliczności faktyczne sprawy mogły w jego mniemaniu uzasadniać roszczenie o zapłatę, z którym wystąpił. Rozbieżność poglądów w orzecznictwie i niejednoznaczność przepisów prawnych może wywoływać wątpliwości, zaś dla osoby, która nie jest prawnikiem nie jest łatwe ustalenie, czy doszło do wydania orzeczenia niezgodnego z prawem o jakim mowa w art. 417¹ § 2 k.c.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)